

مردم سالاری دینی (۳)

(لوازم و پیامدها)

www.ketab.ir

به کوشش: کاظم قاضی زاده

قاضی زاده، کاظم، ۱۳۴۰ -

مردم سالاری دینی (جلد سوم) / به کوشش کاظم قاضی زاده. - تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۸۵. ۵۱۹ ص. ۳ ج.

ISBN: 978 - 964 - 335 - 800 - 6 (دوره)

ISBN: 978 - 964 - 335 - 803 - 7 (ج. ۳)

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا. (ج. ۳)

کتابنامه: به صورت زیر نویس. نمایه. مندرجات: لوازم و پیامدها.

۱. خمینی، روح الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹-۱۳۶۸. -

نظریه درباره دموکراسی. ۲. اسلام و دموکراسی. ۳. اسلام و سیاست. ۴. آزادی (اسلام).

الف. مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س). مؤسسه چاپ و نشر عروج. ب. عنوان.

۲۹۷ / ۴۸۳

BP ۲۲۰ / ۱۴ / ق

۸۵ - ۷۹۴

کتابخانه ملی ایران

کد / م ۲۰۵۵

(کتابخانه ملی ایران)

مؤسسه چاپ و نشر عروج

مردم سالاری دینی / ج ۳ (لوازم و پیامدها)

به کوشش: کاظم قاضی زاده

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ سوم: ۱۴۰۳ / ۵۰۰ نسخه

قیمت (دوره):

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
الف	درآمد
	● نظارت بر قدرت سیاسی در اسلام
۱	□ حجت الاسلام محمد حسین حبیب آبادی
۱	چکیده مقاله
۴	اقسام نظارت
۴	الف) نظارت حکومت بر کارگزاران
۴	ضرورت نظارت
۷	نظارت، عامل اصلاح ساختار اداری
۸	ضرورت نظارت بر کارگزاران از نظر اسلام
۱۰	امام خمینی (س) و نظارت حکومت بر کارگزاران
۱۳	نظارت رهبری بر کارگزاران
۲۲	استفاده از گزارشهای مردمی
۳۰	ب) مردم و نظارت مستقیم بر عملکرد مسئولان

۱۱۰	بخش دوم: امر به معروف و نهی از منکر
۱۱۱	اهمیت و جایگاه
۱۱۲	نهضت حسینی، نهضت امر به معروف و نهی از منکر
۱۱۴	امر به معروف و نهی از منکر در دو سطح
۱۱۶	بخش سوم: اصل مشورت در امور عمومی
۱۱۷	سیره حکومتی پیامبر اکرم <small>صلی الله علیه و آله</small>
۱۱۸	روش امیرالمؤمنین
۱۱۹	مشورت با دشمن
۱۱۹	مشورت و اطاعت
۱۲۰	نهادینه شدن اصل مشورت در جمهوری اسلامی ایران
۱۲۲	جمع بندی و نتیجه گیری

● مهار قدرت سیاسی در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

۱۲۵	□ حجت الاسلام مهدی پورحسین
۱۲۵	چکیده مقاله
۱۲۷	مقدمه
۱۲۸	قوانین اساسی و مهار قدرت
۱۲۹	آزادی ملت، اقتدار دولت
۱۳۱	راهکارهای مهارت قدرت
۱۳۱	۱. راهکارهای ساختاری
۱۳۱	الف) اصل جمهوری اسلامی
۱۳۴	ب) تفکیک قوا
۱۳۶	قوای دیگر
۱۳۶	۱. قوه رهبری (فوق قوه)
۱۳۸	۲. شوراها

۱۳۹	۲. مهار درونی قدرت
۱۴۱	یک: در رهبری
۱۴۲	دو: در قوه مقننه
۱۴۳	سه: در قوه مجریه
۱۴۳	چهار: در قوه قضائیه
۱۴۴	۳. نظارت همگانی
۱۴۴	الف) امر به معروف و نهی از منکر
۱۴۶	ب) احزاب و جمعیتها
۱۴۶	ج) نشریات و مطبوعات
۱۴۷	د) اجتماعات مردمی
۱۴۸	۴. کنترل نهادی
۱۴۸	الف) نظارت رهبری بر نهادهای قانونی
۱۵۱	ب) نظارت بر رهبری
۱۵۲	ج) نظارت قوای سه گانه بر یکدیگر
۱۵۳	یک: قوه مقننه
۱۵۴	دو: قوه قضائیه
۱۵۵	سه: قوه مجریه
۱۵۷	د) نظارت درون قوه‌ای
۱۵۸	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

● آزادی همچون جوهره شخصیت

۱۶۱	□ حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر محمد تقی
۱۶۱	چکیده مقاله
۱۶۴	درک هستی شناسانه «آزادی»
۱۶۶	تعریف آزادی

۴۵۱	د) بریدن درختان خرما
۴۵۷	۶. تفاوت‌های امور عبادی با امور سیاسی از نگاهی دیگر
۴۵۹	دروغ بزرگ برای نجات مال
۴۶۱	مرجع تشخیص مصلحت در نظام‌های مردم‌سالار دینی

● آزادی‌های سیاسی از دیدگاه امام خمینی (س)

۴۶۵	□ جناب آقای مقصود رنجبر
۴۶۵	چکیده مقاله
۴۶۷	مقدمه
۴۶۸	الف) آزادی از دیدگاه امام خمینی (س)
۴۷۵	ب) انواع آزادی از دیدگاه امام خمینی (س)
۴۹۶	نتیجه‌گیری
۴۹۹	فهارس
۵۰۱	فهرست آیات
۵۰۵	فهرست روایات
۵۱۵	فهرست اعلام

درآمد

پژوهش در حوزه ماهیت دولت اسلامی در عصر غیبت سابقه طولانی ندارد. به علت دوری اندیشوران شیعی از دولت و انتظار ظهور قریب الوقوع امام عصر (عج)، مسأله کیفیت دولت مشروع در عصر غیبت کمتر مورد پژوهش قرار گرفته است. در کتب فقیهان هزاره اول، طرح این مباحث تنها در لابه لای مباحث فقهی و به صورت گذرا صورت می پذیرفت و بخش مستقلی به این موضوع اختصاص نیافته بود. فصل جداگانه ای که توسط ملا احمد نراقی در کتاب عوائد الایام به ولایت فقیه اختصاص داده شد، خود سرفصلی از توجه و اهتمام به این موضوع را رقم زد به طوری که اگر تلاشهای فقهای پیشین را دور اول بنامیم، می توان وی را سرآغاز دور دوم از ادوار طرح مباحث حکومت اسلامی دانست؛ دوره ای که پس از وی با نگارش فصلهای مشابهی توسط میرفتاح حسینی مراغی در کتاب عناوین، و شیخ مرتضی انصاری در مکاسب، و حواشی و توضیحات فقیهان دیگر که عمدتاً ناظر به مباحث شیخ انصاری بود، ادامه یافت. دور سوم را می توان دوره نگارشیهای مستقل در حوزه دولت و حکومت اسلامی دانست. آغاز دوره تکنگاریهای مستقل به اوایل دوران مشروطه و تألیف کتاب تنبیه الامة و تنزیه الملة از جانب فقیه بزرگ آیت الله میرزا محمد حسین نائینی باز می گردد.

حق آن است که اندیشه شیعی درباره نظریه حکومت اسلامی، در عصر جمهوری اسلامی ایران تحوّل کمی و کیفی پیدا کرد. به طوری که می توان آن را دوره چهارم در

کلان به تبیین تئوریک، طرح مبانی دینی، دلایل و لوازم نیازمند است تا این گفتمان مسلط امروزی، پایایی و پویایی لازم را به دست آورد و بر این اساس، این موضوع نیازمند پژوهشهای جدید است که در عرصه‌های مختلف به ایضاح مفهومی و تبیین مستندات آن بپردازد و با مقایسه لوازم و پیامدهای آن با دیگر نظریات سیاسی به تعمیق نظری و تحکیم جایگاه آن بینجامد.

مجموعه حاضر که به همت و پشتیبانی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)؛ بویژه ستاد شناخت و ترویج اندیشه‌های امام خمینی (س) فراهم آمده است، به عنوان گامی کوچک در جهت هدف پیش‌گفته عرضه می‌گردد. این مجموعه حاوی سی و شش مقاله پژوهشی است که از سوی مؤلفان و محققان حوزوی و دانشگاهی تألیف گردیده است. در جلد اول، مباحث مفهومی درباره مردم سالاری دینی و دیدگاه نظریه‌پردازان بزرگ درباره مردم سالاری دینی طرح گردیده است. آیت‌الله محمدحسین نائینی، آیت‌الله سید محمدحسین طباطبائی، آیت‌الله سید محمدباقر صدر، از جمله نظریه‌پردازانی هستند که نظریات مردم سالارانه آنان در این مجموعه مورد تأمل و تحقیق قرار گرفته است. نظریه امام خمینی (س) نیز یکی از محورهای اساسی مورد بحث در این موضوع است که مقالات متعددی را به خود اختصاص داده است. جلد دوم به بحث درباره مبانی و دلایل مردم سالاری دینی و درج مقالاتی در این حوزه، و جلد سوم به لوازم و لواحق و مباحث پیرامونی مردم سالاری دینی اختصاص یافته است.

در اینجا از همه کسانی که دعوت ما را در نگارش مقاله‌های تحقیقی پذیرفتند، تشکر و قدردانی می‌کنم و از مسئولان مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) بویژه آقایان دکتر محمد مقدم، ریاست ستاد شناخت و ترویج اندیشه‌های امام، و اعضای محترم کمیته علمی، مخصوصاً جناب آقای دکتر علی محمد حاضری، ریاست کمیته علمی، و جناب حاجت‌الاسلام والمسلمین استاد عمید زنجانی و همچنین دکتر یحیی فوزی که مقالات این مجموعه را قبل از انتشار مطالعه و تذکرات سودمندی ارائه کردند، تشکر می‌نمایم.

برادر بسیار عزیزم جناب آقای محمد باوی عهده‌دار پیگیری علمی و اجرایی تهیه

درآمد □ ط

این مجموعه بودند که متأسفانه در اثر تصادف به حالت اغما فرو رفتند و هم اکنون نیز نیازمند دعای خیرخواهان هستند. پس از ایشان جناب حجت‌الاسلام والمسلمین ناصر شهیدی با بردباری و تلاش مستمر، پیگیری علمی و اجرایی مجموعه را عهده‌دار شدند که امیدواریم خداوند متعال بر توفیقات ایشان بیفزاید.

در پایان تذکر این نکته ضروری است که لزوماً مقالات محققان در پی اثبات قرائت خاصی از مردم‌سالاری دینی نیست و هر مقاله بیانگر دیدگاه نویسنده آن است؛ اما در مجموع افقهای جدیدی در حوزه مردم‌سالاری دینی می‌گشاید. امید که طرح این مباحث به تحکیم واقعی مردم‌سالاری دینی در نظام جمهوری اسلامی ایران بیفزاید.

کاظم قاضی زاده

www.ketab.ir